

Emlékeztető

Készült: 2023. február 27-én, du. 16.00 órakor a Mecsekvidék Egyesület „Mikroközveti fórum” című rendezvényén

Helyszín: Cserkúti Községi Élménytér

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Baka Sára a Mecsekvidék Egyesület Helyi Akciócsoportjának koordinátora köszöntötte a jelenlévőket, majd ismertette a mai work-shop célját, tervezett napirendjeit. A work-shop célja, a 2015-2022-es programozási ciklus mikro-térségi szintű eredményeinek rövid összegzése, továbbá a 2020-27 programozási időszak tervezett intézkedéseinek megismerése, annak kiegészítése a térség szereplői által megfogalmazott új javaslatokkal ötletekkel.

Hegedüs Zsolt polgármester, mint házigazda szintén köszöntötte a jelenlévőket, hangot adva örömeinek, hogy a település adhatott helyet a tanácskozásnak.

Sigora Irma HACS Elnökségi tag a „Tervező asztaltól a kasszáig” címmel – a tervezési folyamatot befolyásoló tényezőkről, a Leader jelentéséről, alapelveiről tarott tájékoztató előadást. (lásd melléklet)

Kissné Kálmán Andrea a HACS munkaszervezet vezetője a 2014-2020-as időszak eredményeit mutatta be, kiemelten részletezve Cserkút, Kővágószőlős, Bakonya és Kővágótöttös településeken működő önkormányzatok, vállalkozók és civilek által benyújtott és támogatott pályázatokat. Megosztotta a résztvevőkkel azokat a tapasztalatokat, melyek a pályázati felhívások kiírásával, a beérkezett pályázatokat érintették. Bemutatta a 2020-2027 időszak Leader Stratégia fontosabb céljait, kiemelt intézkedéseit. (lásd melléklet)

Hegedüs Zsolt polgármester a cserkúti támogatott pályázatokról adott egy rövid tájékoztató. Kitért arra, hogy miért hasznosak a települési önkormányzatok számára a Leader pályázatok. Fontos, hogy a Leader, egy forrászerzési lehetőség, melyet minden önkormányzatnak meg kell ragadnia. Elhangzott, hogy az összegek alacsonyok, de sok esetben ennek is van előnye. A Leader azért áll közel hozzá, mert be tud kapcsolódni a tervezési folyamatba, el tudja mondani, mire van szüksége a településének, az itt működő civileknek. Amennyiben van egy középtávú koncepciója egy önkormányzatnak, akkor mindig talál olyan pályázati forrást, amellyel fejleszteni tud. Pl. az ő esetükben az Élménytér konyhájának felszereléséhez nem találtak más pályázati forrást, a Leader ehhez is segítséget nyújtott. Ilyen segítség volt a Varázs-garázs helyiségének felújítása, amely gyermek klubként funkcionál, az Önkormányzat ebből a forrásból tudott energetikai fejlesztést megvalósítani, nyílászárókat cserélni és az elavult gázkazán cseréje is megvalósulhatott. A civil szervezetek is pályáztak önállóan, a Cserkúti Polgárőr Egyesület egy nagyon kulturált és hasznos pihenő helyiséget tudott megvalósítani. Személy szerint biztat mindenkit, pályázzanak bátran.

Baka Sára ismerteti a Stratégia fontosabb intézkedéseit, kéri a jelenlévőket, hogy az információkat a környezetükben népszerűsítsék és biztassák a helyi vállalkozókat, civileket céljaik elérésére pályázzanak a

I. **Mikrovállalkozások és helyi termék előállítók támogatása** – ezen belül részletesen ismertette a támogatott tevékenységeket. Célja a találkozóknak, hogy információkat, ismereteket adjanak tovább a résztvevőknek és kérjük a jelenlévőket arra, hogy ösztönözzék a környezetükben lévő vállalkozókat, civil szervezeteket bátran pályázzanak, hiszen minden forrás előrelépés.

II. **A közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, közösségek létrehozása, meglévő közösségek fejlesztése, együttműködésük erősítése, értékörző, értékteremtő**

tevékenységek támogatása – ezen belül a támogatott tevékenységek részletes ismertetése

III. A **térségen belüli együttműködések erősítése** – vállalkozások, civilek, önkormányzatok együttműködésének támogatása – ezen belül a támogatott tevékenységek részletes ismertetése. Ismertetésre került a Mecsek Portéka Védjegy önálló projekt ötlete is.

Schleich Mária folytatja a work-shop vezetését azzal a kéréssel a jelenlevők felé, mivel az eltelt 50 percben a felkért előadók mondták el információjukat, most ők mondják el véleményüket, kéréseiket, javaslataikat, ötleteiket, osszák meg tapasztalataikat. Olyan ötletekkel lenne jó kiegészíteni az intézkedéseket, amelyekre szükségük és lehetőségük is van. A Leader egy csodálatos dolog, mert alulról építkező és együttműködésen alapul. Mindkettőnek hiányában szenvedünk, ezért nagyon fontos, hogy meg tudjuk fogalmazni igényeinket, s tanuljuk az együttműködést minden szinten. Kéri, hogy mindenki aki itt van, népszerűsítse az intézkedéseket, bátorítsa az érintetteket a pályázásra, hogy minél több forrás érkezhessen a térségbe.

A korábbi tervezési időszakban megfogalmazott ötleteket próbálja előidézni, azzal a kérdésfeltevéssel, vajon valóra váltak-e a javaslatok szintjén megfogalmazott fejlesztési lehetőségek. Somogyváriné Margó a korábbi tervezési időszakban az együttműködést szerette volna erősíteni a szálláshelyadók, a turisztikával foglalkozók között, komplex kiadvány megjelentetését tartotta fontosnak, térségi szintű fesztiválok rendezését kívánta meghonosítani. Szóba került a kerékpárút, a megújuló energiaforrások szükségessége, Szakács Éva a közösségfejlesztés fontosságát javasolta, képzéssel, programokkal, jó gyakorlatokkal, Vizslár Irén a kövágótöttösi tájház létrehozását szorgalmazta, a cigány kisebbség hagyományainak jobb megismerését célozta meg. A cserkúti településfejlesztési koncepcióból a Leader forrásokból megvalósítható lenne a külterületi közösségi pont létrehozása, mivel a lakosság egyharmada ott él, a fiatalok bevonása közösségi életbe jó módszertan kidolgozásával, alkalmazásával, a piactér és helyi termékbolt hasznosítása, a tájház létrehozása.

Vizslár Irén Kövágótöttös polgármestere reagált elsőnek a korábbi tervezési időszakban megfogalmazott célokhoz. Elmondja, hogy tájház elkészült, helytörténei gyűjteményként tud funkcionálni, mivel a tájház minősítésére nem voltak jogosultak. Az épületben programok vannak, kiállítások, bemutatók. Jó dolognak tartja a Leader-t, a vállalkozások szempontjából kíváló, mivel a vállalkozó lételeme a fejlesztés, ezért mindig visszaforgat. Önkormányzati szempontból hátrányosabb, mivel a fejlesztéshez szükséges önrész biztosítása, erre nem minden önkormányzat képes. Náluk pl. egy projektet azért kellett visszamondani, mert volt önerő része, amit nem tudtak biztosítani. A Magyar Falu Programban nincs önrész, ezért az önkormányzatok sokkal inkább pályáznak abból a forrásból. A civilek azért nem tudtak nagyon pályázni, mert nagyon bonyolult a pályázati rendszer és ahhoz alacsony volt az összeg és szintén biztosítani kellett hozzá az önrészt.

Szabó Zsuzsanna cserkúti vállalkozó és civil képviselő elmondja, hogy nagyon eredményes időszak van mögötte. Megvalósult élete álma a Cserkúti MACSEK malom. A Leader forrásból megvalósított fejlesztés töredéke volt annak, amennyibe a beruházás került, de sokfelé pályázott. Az előfinanszírozáshoz szükséges forrásokat mindig egy másik pályázatból tudta megoldani, ezért nagyon oda kellett figyelni arra, hogy mikor mire költ. Kicsi-e vagy nagy a pályázati összeg? Van nagyon sok olyan pályázat, ahol csak 500 ezer forint vagy annál is kisebb összegekre lehet pályázni, de ezekre is nagyon nagy szükség van, mert több lábon kell állni.

Schleich Mária elmondja, hogy az előző Leader Stratégia készítési folyamatban nagyon színvonalas szakmai műhelymunkák zajlottak, jó programok álltak össze. Mégsem sikerült a

civileknek sok forrást szerezni, mert alacsony összegek voltak megpályázhatók, nagyon bürokratikus folyamatban. Kudarcként éltük meg, hogy nagyon kevés civil szervezet tudott pályázni. Ezért tervezzük, hogy jöjjön létre egy olyan szakmai szervezet, amely segítené a civileket a pályázat benyújtásától a projekt megvalósításáig tartó folyamatát.

Hegedüs Zsolt polgármester javasolja, hogy azok az önkormányzatok, akik tehetik, segítsék a civilek pályázatait, főként olyan célok megvalósításában, amely a település közösségének egészségét érinti. A legbüszkébb arra, hogy az önkormányzat és a cserkúti civil szervezetek között nagyon jó együttműködés van, így a tervezés is sokkal egyszerűbb. Bízta azokat az önkormányzatokat, hogy akár az önerőt is vállalják át támogatás formájában a civil szervezetektől az egész közösség érdekében.

Schleich Mária információként elmondja, hogy áprilistól tervezik a szakmai műhelyek beindítását, a vállalkozók, civilek, a helyi termelők számára is külön, melyek célja a szakmai segítségnyújtás, az együttműködés erősítése.

Baka Sára felveti, hogy az elmúlt cserkúti mikro-körzeti fórumon szóba került a közösségi kert. Ez is benne van intézkedések között. Neki, személy szerint szívügye lett a minimális gazdálkodás tanulása vidéken, hisz abban, hogy a közösségi kertek fontosak lesznek. A következő évtizedek kihívása az önellátásra, önfenntartásra szolgáló programok. Községi kertek akár önkormányzati telken is kialakíthatók. Vannak specifikus termények, amelyet bizonyos települések gondolnak már most is pl, Aranyosgadány édesburgonya, Bakonya a virágosítás, ezeken a helyeken olyan helyi tudás van, amit tovább tudnak adni.

Szakács Éva cserkúti vállalkozó és civil felveti, hogy a közösségfejlesztésre kellene nagyobb hangsúlyt fektetni, képzéssel, jó példák bemutatásával. A tudásátadásra nagyobb gondot kellene fordítani, ennek különböző módjait lehetne megvalósítani a Leader keretén belül.

Hegedüs Zsolt polgármester a helyi kertek ügyével kapcsolatban elmondja, hogy itt helyben Antal Laci bácsitól kér mindig segítséget, de ő szívesen megmutatja a kertjét és ezt az Internet segítségével online is be lehet mutatni a tudást át lehet adni.

Szakács Éva javasol egy olyan rendezvénysorozatot létrehozni Cserkúton, amit tovább lehet vinni aztán egy másik településen az összes tudással, tapasztalattal. Ugyanezt lehetne a főzéssel, kerti munkával kapcsolatban is, hogy a helyi tudást tovább lehessen adni.

Schleich Mária arra hívja fel a figyelmet, hogy éljenek azzal a lehetőséggel, hogy minél több projekt ötletet adnak be, mivel az az értékelésnél többletpontot jelent. Adatlapok helyben és online is elérhetők.

Hegedüs Zsolt polgármester jó kezdeményezésnek tartja, hogy elindulnak a szakmai műhelyek, beszélgetések. Jó példa a Faluszépítők által kezdeményezett népfőiskolai kezdeményezés a „Vedd a kezébe a kapát” program. Addig kellene ezeket őrizni, amíg még meg vannak azok az emberek, akik a tudás birtokában vannak.

Antal László kiskertművelő elmondja, hogy napról, napra rosszabb a megélhetés. A falun élő embereknek ki kell használni a saját lehetőségüket. Ő paradicsomtermelő, 34 fajta paradicsomot termel, nagyon szívesen ad palántákat, mindig meg is hirdeti a faluban. Ilyen árak mellett a gyerekek zöldségellátása, gyümölcs ellátása nem megoldható egy átlagfizetésből. A szemléleten is kell formálni, változtatni, hogy ne a Tescoból vásároljunk zöldséget, gyümölcsöt, hanem amit lehet termeljünk meg.

Szabó Zsuzsa a személetformáláshoz szól hozzá. Drága az autózás, a helyi termék jelentősége megnő. Itt van ez a négy falu, a négy település mindegyikében gyönyörű Árpádkori templom van, miért nem használják ki ezt az egyedüli lehetőséget? Az alapítványuk az idén rendezze meg a III. Szent György ünnepét. Ezzel már hagyományt teremtettek. Színházi előadással készülnek, melyben sok felnőtt és gyermek játszik. Az Árpádkori templomokra olyan kulturális projektet tudnának felfűzni, amelyre a helyi vállalkozók, szállásadók is tudnának kapcsolódni. Vegyük fel egymással a kapcsolatot, működjünk együtt

és dolgozzunk ki egy olyan programot, amely lehetne a Művészetek Dombja. Gyalogosan is bejárható a négy település.

Baka Sára javasolja, legyen egy Zöldfesztivál program.

Szakács Éva: azt kérdezi, hogy a jelenlegi online lehetőségekre mennyire gondoltak a Stratégia készítésénél? Az ismeretterjesztés online lehetősége mennyire van benne a programokban, tudásátadásban.

Baka Sára sajnos nincs benne a Stratégiában, de bele vesszük! Néztük a települések honlapját, nagyon változó az aktualitásuk, színvonaluk.

Hegedüs Zsolt: a helyi termékek vonalát kell, hogy erősítsük. Cserkúton a helyi termékbolt és piac működtetésében is számítanak a környező települések vállalkozóira. A honlap témájára is reagálna, a honlap már másodrendű a facebook mellett. Cserkúton két csoporttal 3 ezer ember van a facebook oldalán. A Mecsekvidék Egyesület honlapja nagyon sokat fejlődött. Ebbe az irányba mindenképpen el kellene indulni.

Baka Sára Cserkút olyan infrastruktúrával rendelkezik, mellyel akár egy módszertani központtá válhatna, ahol tanulni lehet, bemutatókat lehet szervezni, vannak olyan helyi termék előállítók, aki szívesen tartanának bemutatót, meg lehet hívni őket ide. Fontosak az adatbázisok is, és azok elérhetősége. A bemutatókat online mindenki számára elérhetővé lehetne tenni.

Boda Csilla kistermelő elmondja, hogy ő két helyen tud megjelenni a termékeivel, neki a saját földjén megtermelhető termékek jelentik az őstermelő fogalmát. Ebből nem lehet megélni. Ha van főállása valakinek, amellel nehéz kistermelőnek lenni. Ehhez fontos lenne szakmai segítséget nyújtani, milyen információkat, segítséget, tudást kaphatnak? Vegyszermentességnek is működnie kell. Rengeteg tudás, mely napról-napra változik. Fontos lenne az eligazodásban segítséget kapni.

Szabó Zsuzsa abban is lehetne segíteni, milyen társtevékenységet tudnánk pl. egy őstermelői tevékenység mellérendelni hogy megéljen.

Antal László: a váltóvetéses gazdálkodással sokat lehet előállítani.

Hegedüs Zsolt: szív kell és szeretet kell a kertműveléshez. Kistermelő, őstermelő – mi kell ehhez, mi a különbség a kettő között. Hogy lehetnék őstermelő. Kitől tudja meg mindezeket aki erre vállalkozik.

Szakács Éva: az információ és tudásátadás nagyon fontos lenne, hogy ne kelljen mindenkinek utána járni, legyen egy tudásadatbázis.

Pilinczes Kata: a helyi termék előállításnak a víz nagyon fontos eleme, hogyan lehet a vizet felfogni, megtakarítani. Van e erre pályázati lehetősége?

Baka Sára a kérdésre válaszolva elmondja, hogy van a Stratégiában erre lehetőség. Fontos még a nők és a fiatalok szerepe külön pontot ér, ha van ilyen jellegű ötlete, azt küldjék be.

Somogyváriné Koncz Margit a templomokhoz kapcsolódó programokhoz hasonlóan javasolja, a cserkúti mosóház is megtartandó érték, abba kellene programszerűen kialakítani eseményeket, ha a vendégek ide jönnek, be lehessen mutatni működés közben. A funkcióját kellene megtalálni.

Baka Sára jó példaként említi az Orfűi Papírmalom programját. A szappankészítési műhely létrehozását javasolja a mosóház mellé, mint egy projektötlet.

Szabó Zsuzsa elmondja, hogy a mosóházhoz tettek egy táblát, ami arra irányítja a figyelmet, hogy ott egy mosóház van. De kellen oda egy ember, aki bemutatja, hogyan mostak régen.

Somogyváriné Koncz Margit szerint egy okos tábla a kezdeti mosástól az automata mosógépig bemutathatja a mosás fejlődését.

Szakács Éva kérdésként teszi fel, hogy az értékelésnél lehet e plusz pontot kapni azért, hogy helyi speciális ötletet talált ki valaki?

Kissné Kálmán Andrea válasza igen, a pontozást helyben alakítják, be lehet tenni, hogy a helyi specialitásokat külön pontozzák.

Az ötletelést követően Schleich Mária vezetésével a résztvevők elkészítik a SWOT analízist az alábbiak szerint.

Erősségek:

- szakmai és pályázati tapasztalat, humán erőforrások 1
- együttműködés (civil szervezeteken belül), erős civil szervezetek
- természeti és földrajzi adottságok kihasználtsága 2
- sok jól működő vállalkozás a térségben
- falusi turizmus 3
- helyi termék előretörése, jelenléte

Gyengeségek:

- rossz tapasztalatok, csökkent motiváció
- együttműködő készség hiánya 3
- saját erőforrás és tőke hiánya 1
- tudás és ismeret hiánya 2
- bizalom hiánya
- irigység
- nagy a munkanélküliség aránya
- alacsony képzettségi szint
- nincs kerékpárút

Lehetőség:

- humán erőforrás kihasználása 3
- informatikai fejlesztések kihasználása 2
- mezőgazdaság, művelhető földterületek magas száma
- megújuló energia intenzívebb hasznosítása 1

Veszélyek:

- humán erőforrás nincs kihasználva
- kiszámíthatatlanság (gazdasági, jogszabályi) 1
- nem megfelelő intézményrendszerek (nem ügyfélbarátok), pazarló fogyasztás 3
- bürokrácia 2

Hegedüs Zsolt zárja le a találkozót és várja mindig a Leader programokat és az egyéb rendezvényekre is nyitottak.

Cserkút, 2023.02.27.